

Bilaga

Redovisning av lokala utvecklingsprojekt 2020

Redovisning av lokala utvecklingsprojekt

Egenmakt – privatekonomi

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning

Den digitala utvecklingen rasar och är till stor hjälp för många. Men en stor grupp står utanför den utvecklingen. Projektets utgångspunkt och ambition har varit att hitta verktyg och metoder som inkluderar även personer som behöver stöd med sin privatekonomi. Ekonomi är en viktig pusselbit när det kommer till att uppleva självständighet och oberoende.

Flertalet personer som bor på grupp- eller servicebostad är idag beroende av andra för att sköta sin privatekonomi.

Målgruppen behöver få frågor ställda till sig om på vilket vis deras känsla av självständighet kring privatekonomi kan stärkas.

Målgruppen behöver också få sig presenterat vilka verktyg och metoder som redan finns, men även vad som är under utveckling.

Målgruppen behöver också få utvärdera verktyg och metoder.

Med hjälp av lokala utbildningsmedel tillsattes 2020 en projektledare för projektet. Dennes uppdrag har varit att undersöka målgruppens tankar och önskemål kring hur upplevelsen av större självständighet kring den egna ekonomin kan nås.

Uppdraget har också inneburit att undersöka vilka redan existerande metoder och verktyg för ändamålet som finns, men också vad som är under utveckling. Projektet har inneburit ett påbörjande av det arbetet.

En slutsats som vi dragit är att utvecklingen av digitala verktyg för personer som behöver stöd går alldeles för långsamt. Parallellt har dragits till lagen om fortsatt kontanthantering och utvecklingen av den frågan. Kanske är det en lag som skulle kunna möjliggöra att målgruppen kan stärka sin självständighet kring privatekonomin.

En plats för dig - verksamhetsutveckling i socialpsykiatri med tjänstedesign som metod

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning

Syftet med projektet var att genomföra utvecklingsarbetet med så mycket brukarinflytande som möjligt. Ursprungligen ville vi göra ett pilotprojekt och använda tjänstedesign som metod för att modernisera träfflokaler och sysselsättningar. Efter att ha anpassat projektaktiviteterna till de nya förutsättningar pandemin gav upphov till, har målet varit att använda grafisk facilitering för att producera

ett material och en verktygslåda att använda för att göra behovsinventeringar, idégenerera och utvärdera efter Coronakrisen. Vilket kan ingå i en tjänstedesignprocess eller göras som fristående aktiviteter.

Vi har skapat grafiska mallar för att testa som process-och diskussionsstöd i socialpsykiatri, samt påbörjat en ikonbank för vanliga begrepp. Mallarna kan användas var för sig, men vissa bygger på varandra och är mer lämpliga att användas som en serie. Ett underlag för att reflektera, samtala, i grupp eller sitta med enskilt eller på tumanhand. De kan användas för att utvärdera, skapa överblick eller planera. En del kan ritas upp eller skrivas ut både på blädderblocksark och vanligt A4-papper.

Ett utvecklingsområde med potential är att ta fram arbetsmetoder för att på ett enkelt sätt använda visuellt stöd för kommunikation, planering, reflektion, dokumentation, problemlösning och utvärdering i socialpsykiatri.

Ett systematiskt, skyndsamt och tryggt förändringsarbete för en modern och hållbar socialtjänst

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning

Socialtjänsten står inför ett behov av modernisering i takt med samhällets utveckling. Nya arbetssätt behövs för att tidigare möta de nya komplexa behov och utmaningar som finns hos dagens invånare och de förändringar som nya socialtjänstlagen kommer innebära. Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning såg behov av att testa nya arbetssätt och organisering utifrån de behov som framkommit i behovsanalysen från 2019. De övergripande målen för utvecklingsarbetet är att Barn och unga i kontakt med socialtjänsten har en trygg uppväxt, familjer har tillit till socialtjänsten arbetar för barnets bästa, samverkanspartners har tillit till socialtjänsten samt att medarbetare trivs och ser nytta med sitt arbete.

Genom att starta ett områdesbaserat pilotteam ”Vällingbyteamet” ges avdelningen för barn och unga möjlighet att testa nya arbetssätt för att bedriva en socialtjänst som kan möta framtidens behov av flexibilitet och samhandling med samverkanspartners. Visar de nya arbetssätten på goda resultat kommer de att implementeras i linjeverksamheten under projektets gång. Redan nu pågår ett kommunikations- och förankringsarbete i flera forum som ger möjlighet till informationsutbyte samt dialog mellan chefer och medarbetare inom linjen och Vällingbyteamet.

Arbetet följs upp utifrån en logikmodell, framtagen tillsammans med det statliga forskningsinstitutet RISE. Logikmodellen beskriver hur arbetet ska följas upp utifrån de uppsatta målen. Logikmodellen innehåller definierade resultat och utfall samt aktiviteter, indikatorer och mätmetoder. Vällingbyteamet startade upp i september 2020 och det finns ännu inte resultat som statistiskt kan visa på en eventuell förändring kopplade till de arbetssätt som testats. Uppnådda resultat kan presenteras mer utförligt under projektår två.

Etableringscoach

Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm stadsdelsförvaltning

I målgruppen ensamkommande barn har många nu blivit unga vuxna som är på väg att slussas ut från socialtjänsten och dess stöd och insatser. Utifrån detta har det funnits ett stort behov av att stärka ungdomarnas etablering, förmåga till självförsörjning och självständighet.

Detta projekt har syftat till att tillgodose det behovet hos målgruppen genom att erbjuda informationsträffar för att öka kunskapen om arbete, eftergymnasial utbildning, bostad, samt hälsa

och samlevnad. På grund av Covid-19 ändrades förutsättningarna för projektet och en webbutbildning togs fram för att fortsätta kunna erbjuda stöd.

Det strategiska värdet i detta projekt har varit att ge individer en ökad känsla av egenmakt och kunskap att kunna hantera och förändra sin livssituation i de fall det behövs, och på så sätt minska risken för återaktualisering på socialtjänstens vuxenenheter.

Projektets har utvärderats genom att ungdomarna fått besvara enkäter, både innan och efter deltagande i projektet. Projektets resultat visar att två av de tre kvantitativa målen inte uppnåddes, samtidigt som alla de kvalitativa målen uppfylldes. Resultatet visar på att måluppfyllelse skedde vad gäller den kunskapsutveckling som deltagare som genomfört hela utbildningen uppnått. Däremot skedde inte måluppfyllelse vad gäller antalet deltagare som fullföljde samtliga fyra informationsträffar.

Projektet har haft både framgång och utmaningar, och i ett fortsatt arbete finns förslag om att ha ett ökat fokus kring arbetet med de kvantitativa målen, översättning av webbutbildning till fler språk och slutligen ta fram en hemsida som riktar sig mot medborgare och deras möjlighet att ta del av stadens digitala insatser.

Familjeorienterat arbetssätt

Skarpnäck stadsdelsförvaltning

Socialtjänsten i Skarpnäck har bedrivit projektet att utveckla och på sikt fördjupa och implementera ett familjeorienterat arbetssätt sedan år 2019 med lokala utvecklingsmedel. Projektet i sin helhet har som viktigaste syfte och mål (1) att barn/vuxen – familjen får ett sammanhållet stöd, (2) att stärka barnrättsperspektivet samt (3) att uppmärksamma det förebyggande arbetet.

Projektets andra år har haft fokus på att utveckla samverkan mellan vuxenhandläggare inom våld i nära relation och barnhandläggare inom barn och unga. Detta har gjorts genom framtagande av ett processtöd som medarbetare och chefer arbetat fram tillsammans. Andra året har också genomfört en initial kartläggning gällande föräldrar som har ekonomiskt bistånd och har flera kontakter inom socialtjänsten. Vidmakthållande av de utvecklade arbetssätten som togs fram under år 1 inom familjeenheten har främst skett genom regelbundna träffar med referensgruppen. En projektorganisation med projektledare, arbetsgrupp, referensgrupp och styrgrupp har fortsatt i viss modifierad form sedan år 1. Samordning av projektarbetet har under hela året skett med avdelningsövergripande

processer kring samverkan och barnrätt. Därtill har brukarenkät, handläggarenkät och uppföljning med arbetsgrupper och styrgrupp genomförts.

Årets arbete har resulterat i att samverkan mellan handläggare inom barnavårdsutredning och handläggare inom relationsvåld har förbättrats där fokus har legat på att ta fram och implementera en rutin med styrda samråd, så kallade hållplatser samt en strukturerad form för att göra gemensamma barnkonsekvensanalyser. Detta sammantaget utgör ett familjeorienterat processtöd. Det andra tydliga resultatet efter årets arbete är att avdelningen har fått en initial bild av hur många föräldrar som har ekonomiskt bistånd och där barn eller den vuxne även är aktuell inom andra enheter i socialtjänsten. Kartläggningen har visat att 31 familjer som har ekonomiskt bistånd också har andra kontakter inom socialtjänsten. I kartläggningen framkom att det saknades samordning med socialtjänstens andra enheter i mer än hälften av dessa familjer. Resultatet är därmed förhållandevis likt det resultat som den initiala kartläggningen inom familjeenheten tidigare i projektet visade. Resultat av enkät till föräldrar inom familjeenheten (där svarsfrekvensen visserligen var låg) indikerar ändå att vidmakthållandet av familjeorienterat arbetssätt har fungerat och de tillfrågade uppfattar i hög grad att handläggarna tar hänsyn till hela familjens situation och arbetar samordnat kring den vuxne och barnet, samt att det är klart och tydligt vilken handläggare som ansvarar för vad och till för vem. Brukarundersökningen har enbart ställts till vuxna.

Enkät som i år har gått ut till samtliga handläggare och utförare inom avdelningen visar att närmare 100 procent av medarbetarna som svarat har kontakt med barn, vuxna, familjer som även är aktuella på annan enhet inom socialtjänsten. Resultaten visar också att kunskap om det familjeorienterade arbetssättet är väl förankrat hos medarbetarna. Enkäten visar att en majoritet av de tillfrågade samråder med den kollega som också är i kontakt med familjen. En något lägre andel träffar även familjen tillsammans. Utvecklingsområden där majoriteten svarar nej är att de inte har genomfört en gemensam barnkonsekvensanalys samt att de inte har gjort en gemensam bedömning. Styrgruppens analys är att det krävs framtagna processtöd för att få arbetssätten implementerade fullt ut.

Pilot intern-SIP

Skärholmen stadsdelsförvaltning

Socialtjänsten har under många år brottats med utmaningen att brukare som behöver stöd från olika enheter riskerar att falla mellan

stolar och att stödinsatser inte koordineras. Vi vill komma ifrån stuprörstänk och undvika intressekonflikter mellan enheter och istället hitta sätt att bidra till en mer sammanhållen socialtjänst. Intern-SIP bygger på brukarens uppfattning av sina behov och det är viktigt att hen är delaktig både i att sätta agendan för mötet och genom att formulera mål. Intern-SIP ska ha ett brukarperspektiv och förhoppningsvis ska Intern-SIP också underlätta för den enskilda individen att få sina rättigheter avseende samordning av insatser tillgodosedda. Projektets syfte är att stärka brukaren och införa likställighet i samverkan som förhoppningsvis bidrar till att minska risker för godtycklighet i handläggningen. Vi vill göra socialtjänsten mer begriplig för brukarna samtidigt som handläggarnas arbete underlättas genom ett strukturerat instrument i samverkan mellan enheterna. Genom projektet Intern-SIP vill vi skapa en modell som ska användas av socialtjänstens alla enheter på stadsdelsförvaltningen. Genom en samordnad plan hoppas vi kunna bidra till en mer koordinerad socialtjänst för de klienter som behöver insatser från flera olika enheter.

Vi har under projekttiden valt att rikta projektet Intern-SIP mot brukare i åldern 18 t.o.m. 21 år som är aktuella på vuxenenheten och/eller enheten för ekonomiskt bistånd. Vi har valt det åldersintervallet eftersom det är en grupp som ökar hos socialtjänsten i stadsdelsförvaltningen och det är särskilt önskvärt att komma in med insatser som kan hjälpa personer till ett självständigt liv i ett så tidigt skede som möjligt. Intern-SIP ska under projekttiden erbjudas till alla inom målgruppen. Vi avser mäta hur många Intern-SIP som erbjudits, accepterats och genomförts.

För att kunna mäta om modellen bidragit till en mer välfungerande intern samverkan har vi använt oss av en modifierad form av Västernorrlandsmodellen. Sammanfattningsvis är modellen ett bra sätt att utveckla brukares delaktighet inom socialtjänsten. I stadens Handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare är brukardelaktighet och återkoppling från brukare en central fråga. Det är viktigt med återkoppling från brukare, vad de anser om insatser och stöd som erbjuds. Vi behöver hitta ett systematiskt arbetssätt för brukardelaktighet och behöver bygga in det i verksamheterna. Det finns ett intresse att arbeta vidare med brukarintervjuer på enheten för ekonomiskt bistånd och vuxenenheten i Skärholmen. Flera utmaningar finns inom organisationens fortsatta arbete kring samverkan. Genom Intern-SIP kan enheterna använda sina resurser mer effektivt och lättare uppnå gemensamma mål. Struktur i det

dagliga arbetet gör att samverkan kan bidra till ökad effektivitet och en högre arbetstillfredsställelse. Enheterna som deltagit i projektet vill skapa samsyn kring mål och arbetssätt och har under detta år 2021 satt upp ett gemensamt konkret och mätbart mål för en gemensam och avgränsad målgrupp.

Alla barn i centrum (ABC) Ett universellt gruppstöd till föräldrar med barn i åldern 0-2 år

Socialförvaltningen Framtid Stockholm

Psykisk ohälsa är ett folkhälsoproblem som tycks öka och nå allt längre ner i åldrarna. Det är av största vikt och intresse för samhället att främja barns utveckling och välmående genom att skapa goda förutsättningar för föräldrar. Ett sätt att stärka föräldrar är genom olika föräldraskapsstödsprogram. Det aktuella projektet syftar till att främja barns psykiska hälsa och förebygga ohälsa bland barn i åldern noll till två år. Detta genom att utveckla och senare utvärdera en intervention till föräldrar som har barn i åldersgruppen. Interventionen kallas för Alla barn i centrum (ABC) småbarn och utvecklas för att användas på arenor där alla föräldrar och barn är välkomna som öppen förskola, förskola, socialtjänst och barnavårdscentraler.

Projektet genomförs i nära samarbete och samverkan mellan Framtid Stockholm i Stockholms stad, Barnhälsovården i Stockholm, Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin samt Länsstyrelsen i Stockholm. Projektet startade 2019 och är planerat att pågå till och med 2022. Under 2020 har arbetet i projektet genomförts i fyra olika grupper; styrgrupp, metodgrupp, referensgrupp och vetenskapsgrupp. Förutom den kompetens och erfarenhet som personerna i de olika grupperna besitter har arbetet utgått från vetenskapliga studier. Det arbete som bedrevs under 2020 resulterade i fyra produkter; gruppledarmanual, föräldramaterial, utvärderingsunderlag och gruppledarutbildning.

Att utveckla ABC för föräldrar med yngre barn är av strategisk betydelse för staden som helhet då denna typ av intervention i dagsläget sakas. Jämställt föräldraskap är en central strävan i ABC. Detta genom att försöka skapa en intervention där pappor lättare har möjlighet att delta samt känner sig inkluderade. Föräldragrupper kommer att hållas för att göra en första utvärdering och revidering av den framtagna interventionen. Därefter kvarstår det att pröva ut interventionen vetenskapligt. Om resultaten från den vetenskapliga utvärderingen är positiva kommer implementering av interventionen vara möjlig.

Islandsprojektet – Stockholm

Socialförvaltningen, socialjouren

Socialjouren har under 2020 genomfört en förstudie, med stöd av lokala utvecklingsmedel. Syftet med förstudien var att undersöka möjligheterna att implementera ”Islandsprojektet” i Stockholms stad. I Göteborg har man sedan 2016 arbetat med Islandsprojektet i syfte att utveckla ett konkret och effektivt samarbete/samverkan mellan polis, åklagare, socialjour, socialtjänst samt hälso- och sjukvård. Samarbetet/samverkan fokuseras på handläggning och uppföljning på en operativ nivå vid akuta våldshändelser i familjer med barn utifrån ett barnrättsperspektiv.

Det övergripande målet är att våldsutsatta vuxna och barn, barn som bevittnat/upplevt våld skall ur ett helhetsperspektiv i större omfattning synliggöras och erhålla ett adekvat och konsekvent bemötande samt erhålla skydd, stöd och behandling. Personer som utövar våld skall i större omfattning lagföras och erhålla adekvat stöd och behandling. Syftet med Islandsprojektet stämmer väl överens med de utvecklingsbehov vi ser i socialjourens stadsövergripande arbete med våldsutsatta vuxna och barn i Stockholm.

De övergripande frågeställningarna som förstudien syftar till att besvara är: Vad visar utvärderingen av Islandsprojektet Göteborg? Går det att överföra Islandsprojektet till Stockholm och vilket intresse finns från samverkanspartners i Stockholm genomföra ett liknande projekt i Stockholm? För att besvara frågorna har vi tagit del av utvärderingen Islandsprojektet Göteborg, gjort en översyn av Stockholms stads program och riktlinjer samt tagit kontakt med stadsdelar och andra myndigheter.

Förstudien har visat att Islandsprojektet Göteborg har resulterat i ett konkret och effektivt samarbete mellan polis och socialjour/socialtjänst och modellen kan, efter anpassning, ligga till grund för ett pilotprojekt i Stockholm. Våld i nära relation är prioriterad fråga för Stockholms stad och syftet med Islandsprojektet svarar bra mot socialjourens samt stadsdelarnas behov av verksamhetsutveckling i ärenden kring våld i nära relation i barnfamiljer. En uppstart av det operativa arbetet, i form av ett pilotprojekt, tillsammans med socialtjänst, polis, åklagare och sjukvård i Stockholm planeras (preliminärt) under våren 2021.

Nya Startpunkten

Östermalm stadsdelsförvaltning

Syftet med projektet har varit att utveckla brukarmedverkan och brukarinflytandet på vår träfflokal Startpunkten belägen i Hjorthagen. Med detta hoppas vi nå ut till och attrahera flera medborgare samt att personer som lever med psykisk ohälsa ska hitta dit, kunna påverka och få en meningsfull tillvaro. Brukarnas delaktighet och inflytande i verksamheten kan förhoppningsvis leda till en positiv utveckling även inom andra områden i deras liv. Därutöver är en träffverksamhet en källa till gemenskap och delaktighet. Personer som lever i ensamhet och isolering får en mötesplats.

Det praktiska arbetet har utförts inom två huvudområden:

- 1) Anordnande av brukarråd där Startpunktens deltagare/brukare själva framför önskemål och åsikter gällande utvecklingen av verksamheten på träfflokalen samt deltar i planering för hur önskemålen kan genomföras.
- 2) Genomförande av hälsofrämjande och återhämtningsinriktade studiecirkel där deltagarna tillsammans diskuterar och reflekterar kring återhämtningsprocesser, sina egna mål, önskingar och idéer. Detta för att skapa engagemang, gemenskap och uppmärksamma möjligheterna till att deltagarna genom ökad egenmakt och självkänsla kan påverka sina egna livssituationer i positiv riktning. Det tredje planerade området som gällde studiebesök har inte kunnat genomföras under året p.g.a. pandemin. Resultatet av projektet har visat sig genom engagemang inom de övriga ovan projektområden.

Deltagare har bidragit med både erfarenhetsdelning, åsikter, diskussionsunderlag, önskemål och praktiskt deltagande gällande utvecklingen av träfflokalen Startpunkten och dess återhämtnings- och gemenskapsfrämjande aktiviteter.

Resultatet har också visat att peer support genom att vara de som hållit i brukarråden och de studiecirkel som varit metoden under projektet har vuxit in i sina roller som peer support. Det har visat sig vara en framgångsfaktor för rollen att ha tydliga arbetsuppgifter som de själva ansvarar för och utvecklar i samråd med klienter såväl som personal. Vilket har lett till att de kunnat behålla sin särställning som peer support utan att bli alltför indragna i träfflokalspersonalens uppgifter eller i boendestödsuppdrag och inte heller stadsdelsförvaltningen och dess kultur.